

**YÜKSEKÖĞRETİMDE KALİTE PERSPEKTİFİ: 2007 YILINDA KURULAN DEVLET
ÜNİVERSİTELERİNİN KURUM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORLARININ KARŞILAŞTIRMALI
ANALİZİ**

Öğr. Gör. Serdar YETİŞEN*

Dr. Öğr. Üye Hidayet Gizem ÜNLÜ**

ÖZ

Bilgi çağı/bilgi toplumu olarak isimlendirilen 21'inci yüzyılda sosyo-kültürel ve ekonomik yapılar hızla değişmekte, bilgi potansiyel güç ve zenginliğin temel kaynağı olarak kabul edilmekte, ülke ekonomileri bilgi temelli büyüme modelleri üzerine kurulmaktadır. Bu yüzyılda, üniversiteler sadece eğitim, öğretim ve araştırma faaliyetlerinde bulunan kurumlar olarak değil; aynı zamanda bilgi ekonomisine katkı sağlayan ve bu bağlamda ülkelerin ekonomik gelişimini doğrudan etkileyen kurumlar haline dönüşmüşlerdir. Bu doğrultuda yüksek öğretimde kalite konusu giderek önem kazanmaktadır. Bologna Süreci, yükseköğretimde kalite güvencesi sistemleri ağını oluşturup yaygınlaştırmayı temel hedef olarak benimsemiş ve bu hedef günümüzde yükseköğretim alanının en önemli gündem maddesini oluşturmuştur. Bu bağlamda, Türkiye'de üniversitelerin kurum iç değerlendirme raporu hazırlaması, 2015 yılında yönetmelik ile 2017 yılında ise yasa ile zorunlu hale gelmiştir. Kurum iç değerlendirme raporlarının kalite güvencesi, eğitim, öğretim, araştırma ve geliştirme ve yönetim sistemi olmak üzere dört temel bölümden oluştuğu görülmektedir.

Bu çalışmada; 2007 yılında kurulan 2017 yılı bütçesi yüz milyon liranın ve öğrenci sayısı on beş binin üzerinde olan Bingöl, Karabük, Karamanoğlu Mehmetbey, Kırklareli ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli üniversitelerinin kurum iç değerlendirme raporları eğitim perspektifinde karşılaştırılmaya çalışılmıştır. Çalışmaya konu olan üniversiteler tarafından hazırlanan kurum iç değerlendirme raporları eğitim öğretim açısından 22 başlığı ele almakta ve bu başlıklardan 15 tanesi çalışmaya konu olan tüm üniversiteler tarafından kabul edilmektedir

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretimde Kalite, Kurumsal İç Değerlendirme, Üniversiteler.

**QUALITY PERSPECTIVE IN HIGHER EDUCATION: COMPARATIVE ANALYSIS OF
INSTITUTIONAL INTERNAL EVALUATION REPORTS OF STATE UNIVERSITIES
ESTABLISHED IN 2007**

ABSTRACT

In the 21st century, which is called the information age / knowledge society, the socio-cultural and economic structures are changing rapidly, the information is considered as the main source of potential power and wealth, and the economies of the countries are based on knowledge-based growth models. In this century, universities are not only institutions that are engaged in education, training and research; they are also contributing to the knowledge economy and in this context they have become institutions that directly affect the economic development of countries. The issue of quality in higher education has become increasingly important. In this context the Bologna Process which Turkey is attended, has adopted the main objective of creating and disseminating the network of quality assurance systems in higher education. In this context, the preparation of institutional internal evaluation report of universities in Turkey has become mandatory with the regulations in 2015 and by law in 2017. It is seen that

*Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, hidayetunlu@sdu.edu.tr
ORCID ID: 0000-0001-6081-096X

** Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Gönen Meslek Yüksekokulu Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü,
serdaryetisen@isparta.edu.tr Orcid ID: 0000-0003-3951-5805

institutional internal evaluation reports consist of four basic part as quality assurance, education-teaching, research and development and management system.

In this study; the institutional internal evaluation reports of the universities of Bingöl, Karabük, Karamanoğlu Mehmetbey, Kırklareli and Nevşehir Hacı Bektaş Veli which was established in 2007 and have a budget of one hundred million Turkish Liras and have a student population more than fifteen thousand, were tried to be compared in the educational perspective. The institutional internal evaluation reports prepared by the universities which are included in this study, cover twenty two topics in terms of education-teaching and fifteen of them are accepted by all universities.

Keywords: Quality in Higher Education, Institutional Internal Evaluation, Universities.

1. Giriş

Bilgi toplumu öncesi toplumlarda zenginliğin kaynağı toprak, enerji kaynakları ve sanayi olarak kabul edilirken, bilgi toplumunda zenginlik kaynağı olarak bilgi kabul edilmektedir (Aydın vd., 2015:15). Yeni oluşan ekonomik büyüme modelleri içinde, kurumlara rekabet avantajı sağlayan maddi olmayan duran varlıklar olarak da tanımlanan entelektüel sermaye kavramı ve toplumun sahip olduğu nitelikli işgücü olarak tanımlanan beşeri sermaye kavramı önemli bir yapıtaşı olarak ortaya çıkmaktadır (Türkoğlu vd., 2016:202; Songur, 2017:201-203).

Üniversiteler sadece eğitim, öğretim ve araştırma faaliyetlerinde bulunan kurumlar olarak değil; aynı zamanda bilgi ekonomisine katkı sağlayan ve bu bağlamda ülkelerin ekonomik gelişimini doğrudan etkileyen kurumlar haline dönüşmüşlerdir. Yükseköğretim kurumlarına yüklenen bilgi ekonomisini destekleme misyonu bağlamında; tüm dünyada üniversitelerin eğitim, öğretim, araştırma ve uygulama faaliyetlerinin yeniden yapılandırılması konusunda çeşitli uygulamalar yapılmaktadır. Bilgi ekonomisi ekseninde ve rekabetçi ortamda üniversitelerin kalitesi önemle vurgu yapılan unsur haline gelmektedir. Kalite anlayışı ekseninde kamu veya vakıf üniversitesi veya özel üniversite ayrımı yapmadan, üniversitelerin beşeri sermayelerinin ölçülmesi ve raporlanması için, çeşitli yöntemler geliştirilmiş ve uygulanmıştır (Özdemir ve Karakoç, 2018:445). Kalite anlayışı ile bağlantılı olarak da kurumsal iç değerlendirme raporları hazırlanmaktadır.

Öğrenciler, yükseköğretim sisteminin en önemli paydaşları konumundadır. Avrupa Birliği, öğrenci merkezli politikalar geliştirmekte ve uygulamaya koyduğu Bologna Süreci ile üniversitelerin rekabet edebilirliklerini artırmaya çalışmaktadır. Bunun sonucu olarak, kalite güvencesi önem kazanmış ve Avrupa ilke ve standartlarına uyumlu kalite güvence sistemi oluşturulması ihtiyacı ortaya çıkmıştır (Atatekin ve Dulupçu, 2018:15).

Bologna Süreci, Avrupa Yükseköğretim Alanı oluşturmayı hedeflemiş ve bu sürecin temelleri Sorbonne Bildirisi ile atılmıştır (Özçiçek, 2018:94). Bu süreç, öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinde elde ettiği kazanımlar açısından yenilik getirmiş ve Türkiye bu sürece 2001 yılında dahil olmuştur. Önce, Akademik Değerlendirme Komisyonu ve Bologna Eş Güdüm Komisyonu raporlarında öğrencilerle ilgili bilgi ve değerlendirmelere yer verilmiş daha sonra “Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Konseyleri” ve “Yükseköğretim Kurumları Ulusal Öğrenci Konseyi Yönetmeliği” ile öğrencilerin yükseköğretim kurumlarında karar ve uygulamalara katılımı resmîyet

kazanmıştır. 2015 yılında “Yükseköğretim Kalite Güvence Yönetmeliği”nin yürürlüğe girmesi ve öğrencilerin yükseköğretim bünyesinde oluşturulan kalite komisyonlarında yer alması radikal bir karar olmuştur (Atatekin ve Dulupçu, 2018:15). 18.06.2017 tarihinde kabul edilen ve 01.07.2017 tarihinde 30111 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren 7033 Sayılı “Sanayinin Geliştirilmesi ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile Yükseköğretim Kalite Güvence Sistemi ve Yükseköğretim Kalite Kurulu hakkında düzenleme yapılmış ve üniversitelerin dış değerlendirme zorunlu hale gelmiştir (30111 Sayılı Resmi Gazete, Ek 35. Md).

Kurumsal değerlendirme programı ile 1994 yılından itibaren yükseköğretim kurumlarının talebi üzerine Avrupa yükseköğretim liderlerinden oluşan dış değerlendirme takımı tarafından yükseköğretim kurumlarında dış değerlendirme hizmeti verilmektedir. Bu program, kurumu bir bütün olarak ele almaktadır (EUA, 2015:2).

Kurum İç Değerlendirme Raporu (KİDR); kurumun yıllık iç değerlendirme süreçlerini izlemek ve beş yıl içinde en az bir defa gerçekleştirilecek dış değerlendirme sürecinde esas alınmak üzere, kurum tarafından her yıl hazırlanmaktadır. Kurum tarafından hazırlanan iç değerlendirme raporu;

- kurum ne yapmaya çalışıyor?
- kurum misyon ve hedeflerine nasıl ulaşmaya çalışıyor?
- kurum misyon ve hedeflerine nasıl ulaştığına emin oluyor?
- kurum geleceğe yönelik süreçlerini nasıl iyileştirmeye çalışıyor?

sorularından hareket ederek hazırlanmaktadır (Kurum İç Değerlendirme Raporu Hazırlama Kılavuzu, 2016:3).

Kurumsal iç değerlendirme raporları; kalite güvencesi, eğitim-öğretim, araştırma ve geliştirme, yönetim sistemi olmak üzere dört bölümden oluşmakta ve üniversitelerin artan nicelikleri karşısında nitel rekabetini şekillendirmede yol gösterici niteliğe sahip olmaktadır (Atatekin ve Dulupçu, 2018:16).

17 Mayıs 2007 tarih ve 5662 Sayılı Kanun’un 29 Mayıs 2007 tarih ve 26736 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle; Acı Badem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Artvin Çoruh Üniversitesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Batman Üniversitesi, Bilecik Üniversitesi¹, Bingöl Üniversitesi, Bitlis Eren Üniversitesi, Karabük Üniversitesi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kırklareli Üniversitesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Nevşehir Üniversitesi², Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Siirt Üniversitesi, Sinop Üniversitesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Özyeğin Üniversitesi, İstanbul Arel Üniversitesi, İzmir Üniversitesi olmak üzere toplam yirmi üniversite kurulmuştur. Bu üniversitelerden üç tanesi vakıf, on yedi tanesi de devlet üniversitesidir³.

¹ 2012 yılında Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi adını almıştır.

² 2013 yılında Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi adını almıştır.

³ https://tr.wikipedia.org/wiki/Kategori:2007%27de_kurulan_%C3%BCniversiteler (Erişim Tarihi:13.08.2018).

Söz konusu üniversitelerden; Bingöl, Karabük, Karamanoğlu Mehmetbey, Kırklareli, Nevşehir, Hacı Bektaş Veli üniversitelerinin 2017 yılı Merkezi Yönetim Bütçesi yüz milyon TL'nin ve öğrenci sayısı on beş binin⁴ üzerindedir. Bu nedenle, çalışma söz konusu beş üniversitenin⁵ kurum iç değerlendirme raporlarının eğitim perspektifinin karşılaştırılabilmesi açısından önem arz etmektedir. Ayrıca; Bingöl Üniversitesi, bölgesel kalkınma odaklı misyon farklılaşması ve ihtisaslaşması programı kapsamında "Tarım ve Havza Bazlı Kalkınma" alanında pilot üniversite olması açısından çalışmaya konu olan diğer üniversitelerden farklılaşmaktadır.

Yükseköğretimde kalite konusu giderek önem kazanmaktadır. Bu çalışma, Türkiye'de yükseköğretimde kalite konusuna katkı yapmayı hedeflemektedir.

Tablo 1: Çalışmaya Konu Olan Üniversitelerin 2017 Bütçe Tutarları ve Öğrenci Sayıları

Üniversite	Kısaltmalar	2017 Yılı Bütçesi (Milyon TL)	2017 Yılı Öğrenci Sayısı (Kişi)
Bingöl Üniversitesi	BÜ	129.944.850,00	15130
Karabük Üniversitesi	KBÜ	177.492.000,00	52073
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	KMÜ	115.652.595,00	15118
Kırklareli Üniversitesi	KLÜ	104.952.000,00	26643
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	NEVÜ	112.833.314	21517

Kaynak: Bingöl Üniversitesi 2017 Yılı İdare Faaliyet Raporu:71, 84; Karabük Üniversitesi 2017 Yılı İdare Faaliyet Raporu:49, 73; Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi 2017 Yılı İdare Faaliyet Raporu:39, 74; Kırklareli Üniversitesi 2017 Yılı İdare Faaliyet Raporu:82, 103; Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi 2017 Yılı İdare Faaliyet Raporu:34, 82.

1. Yükseköğretimde Kalite: Dünya ve Türkiye Örnekleri

Değişen küresel ekonomik yapı, bilgi ekonomisini ortaya çıkarmış ve bunun sonucunda ülkelerin rekabet gücü sahip oldukları beşeri sermayenin kalitesiyle ölçülebilir duruma gelmiştir (YÖK, 2007:13). Yükseköğretim yapısının gelişmesi ve değişmesi; eğitilmiş insan gücünün artmasını sağlamış ve yükseköğretime katılım oranı önce Amerika'da daha sonra Avrupa'da ve sonrasında gelişmekte olan ülkelerde artış göstermiştir (Atatekin ve Dulupçu, 2018:16).

Kalite güvencesi; sürekli öz değerlendirme, iç ve dış doğrulama veya akreditasyon arayışları ile teşvik edilmektedir (İbrahim, 2014:107).Yükseköğretim kurumlarını kalite güvencesi açısından değerlendirmek için temel araç akreditasyondur. Akreditasyon; bir dernek veya kurumun, bir eğitim kurumunu veya programını değerlendirdiği ve resmi olarak önceden belirlenmiş gereksinimleri ve kriterleri veya

⁴ 2007 yılında kurulan devlet üniversitelerinin 2017 yılı ortalama öğrenci sayısı 15.555 olarak hesaplanmış (2007 yılında kurulan devlet üniversitelerinin 2017 yılı öğrenci sayısı toplamı/2007 yılında kurulan devlet üniversitelerinin sayısı) ve bu nedenle 15.000'in üzerinde öğrencisi bulunan üniversiteler tercih edilmiştir.

⁵ Öğrenci tutarları ve bütçe tutarları çalışmaya konu olan üniversitelerin 2017 yılı idare faaliyet raporlarından derlenmiştir.

eğitim kalitesi standartlarını karşılayıp karşılamadığını resmen tanıdığı bir süreçtir (İbrahim, 2014:107). Akreditasyon süreci; standartların oluşturulması, hazırlık ve öz değerlendirme, izleme, akredite etme ve sürekli gözden geçirme aşamalarından oluşmaktadır (Aydinalp, 2011:27). Akreditasyonun, kurumsal ve programsal olmak üzere iki türü bulunmaktadır (Özçiçek, 2018:55). Kurumsal akreditasyonda genel olarak yükseköğretim kurumlarının tüm profesyonel uzmanlık alanları akredite edilmektedir (Ülker, 2015:95; Kohler, 2003:317). Programa yönelik akreditasyon ise genel olarak işe alma, program kaynakları, müfredat ve içerik odaklıdır (Ülker, 2015:97; Harvey, 2044:209).

Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) ilk akreditasyon çalışmaları 1885 yılına kadar uzanmaktadır. İlk bölgesel akreditasyon kuruluşu 1885 yılında kurulmuş, ilk ihtisaslaşmış akreditasyon kuruluşu 1907 yılında tıp alanında açılmıştır (Kısakürek, 2007:10). 1949 yılında "Ulusal Akreditasyon Komitesi" kurulmuş, 1974 yılında da Ulusal Akreditasyon Komitesi ile Yükseköğretim Kurumları Bölgesel Akreditasyon Komisyonları Birliği birleştirilmiş ve lise sonrası akreditasyon kuruluna dönüştürülmüştür (Atatetkin ve Dulupçu, 2018:16). ABD'de yükseköğretimde bölgesel, ulusal ve uzmanlaşmış olmak üzere üç tür akreditasyon yapısı ile kurumsal akreditasyon ve program akreditasyonu olmak üzere iki tür akreditasyon bulunmaktadır. ABD'de akreditasyon kuruluşları Eğitim Bakanlığı (*U.S. Department of Education - USDE*) ve Yükseköğretim Akreditasyon Konseyi (*Council for Higher Education Accreditation - CHEA*) tarafından izlenmektedir (Aydinalp, 2011:72-77). ABD'de akreditasyon sürecinde; öz değerlendirme, meslektaş değerlendirmesi, alan ziyareti, akreditasyon kurumunun değerlendirilmesi ve gözden geçirmenin sürekliliği önem arz etmektedir (Özçiçek, 2018:80-81).

ABD'de bu gelişmeler yaşanırken Avrupa'da da akreditasyon süreci şu şekilde gelişme göstermiştir:

Birleşik Krallık'ta 1984 yılında eğitimde ulusal akreditasyon organı olarak İngiliz Akreditasyon Konseyi (*British Accreditation Council - BAC*), 1997 yılında yükseköğretim kurumlarını finanse eden organlar tarafından Yükseköğretim Kalite Güvence Ajansı (*Quality Assurance Agency for Higher Education - QAA*) kurulmuştur. BAC, akreditasyon sistemi oluşturarak bağımsız yüksekokul ve yükseköğretim kurumlarının standartlarının artırılması amacıyla; QAA ise Birleşik Krallık'ta yükseköğretimde akademik standartların korunması ve iyileştirilmesi amacıyla kurulmuştur (Ülker, 2015:138). BAC; uygulamadaki hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için idari komite ve akreditasyon komitesi olmak üzere iki birimi yetkilendirmiştir. 2007-2008 yılları arasında öğrenciler, bazı QAA denetleme takımlarına denetleyici olarak dahil edilmiş ve 2008 yılında QAA, Avrupa Yükseköğretim Kalite Güvence Birliği (*European Association for Quality Assurance in Higher Education System - ENQA*) üyeliğine kabul edilmiştir (Aydinalp, 2011:64-69). Öğrenci giriş ve çıkış performansı ve katma değer göstergesi, öğretim kalitesi, okula devam etme ve istihdam Birleşik Krallık'ta akreditasyon uygulamalarında en çok kullanılan performans göstergelerini oluşturmaktadır (Stephenson, 2012:3).

Almanya ve Avusturya Yükseköğretim Kurulu tarafından 2001 yılında Alman yükseköğretiminde ders programlarının akreditasyon ve değerlendirmesinden sorumlu

Akreditasyon, Sertifikasyon ve Kalite Güvencesi Kurulu (*Accreditation, Certification and Quality Assurance Institute - ACQUIN*) oluşturulmuştur. ACQUIN; genel meclis, yönetim kurulu, akreditasyon komisyonu, uzman gruplar ve izleme grupları olmak üzere beş birimden oluşmaktadır (Aydınlap, 2011, s.45-46). Almanya'da kalite güvence sistemi kapsamında; 1995 yılında öğretmenler için dış değerlendirme prosedürleri oluşturulmuş, 1998 yılında lisans ve lisansüstü derecelerde değerlendirme yöntemi olarak "izleme" sistemi geliştirilmiş, ders programlarının akreditasyonu sağlanmış, 2005 yılında ders programlarının akreditasyonu için yasa çıkarılmış, 2007 yılında program akreditasyonunu tamamlamak için sistem akreditasyonu geliştirilmiş, 2008 yılında yükseköğretim alanı için Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi sertifikasyonu tamamlanmıştır. 2009 yılında ACQUIN, Yükseköğretim için Avrupa Kalite Güvence Kaydı (*The European Quality Assurance Register for Higher Education - EQAR*) tarafından yetkilendirilmiştir (Aydınlap, 2011:52-55).

Danimarka'da akreditasyon sistemi; ilk hedefi Danimarka yükseköğretim kurumlarındaki kalitenin artırılmasına ve raporlanmasına dayalı bir sistemin oluşturulması olan, yükseköğretim için akreditasyon kuruluşlarıyla ilgili bir yasaya dayanmaktadır. 1990'lı yılların sonlarında kısa süreli eğitim veren özel yükseköğretim programlarının artmasını engellemek için, akreditasyon başvurusu yapmasının önü açılmıştır. Akreditasyon raporları; Fen Bilimleri Bakanlığı bünyesindeki üniversite ders programları için Akreditasyon Kurumu (*Accreditation Institute - ACE*) tarafından, Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı alanlardaki yükseköğretim programları için Danimarka Değerlendirme Enstitüsü (*The Danish Evaluation Institute - EVA*) tarafından hazırlanmaktadır. EVA, bütün kademelerde eğitim ve öğretimin sistematik bir şekilde değerlendirilebilmesi için Parlamento tarafından yetkilendirilmiş uluslararası tek kuruluştur. 1992 yılında Yükseköğretimde Kalite ve Dış Değerlendirme Merkezi kurulmuş, 1995 yılında Danimarka Değerlendirme Enstitüsü'nün kurulması için yasa çıkarılmış, 2007 yılında yürürlüğe giren Akreditasyon Yasası ile ACE kurulmuş ve 2008 yılında Avrupa Yükseköğretim Alanı (AYA) standartları çerçevesinde yeniden gözden geçirilen Danimarka Yeterlilikler Çerçevesi, akreditasyon sisteminin kalite ölçütlerine dahil edilmiştir. Danimarka'da akreditasyon süreci; Bakanlık düzeyinde akreditasyon için soruşturma, EVA düzeyinde bilgilendirme toplantısına davet edilen programlar, akreditasyon panelinin tayin edilmesi, kurum ziyareti ve rapor, kurumsal düzeyde öz değerlendirme ve Akreditasyon Konseyi düzeyinde son karar aşamalarından oluşmaktadır (Aydınlap, 2011:57-63).

Türkiye'de ise yükseköğretimde kalite ve akreditasyon konusunda şu gelişmeler görülmektedir: Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 28.12.2006 tarih ve 26390 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış; bu yönetmelikle birlikte, Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu (YÖDEK) kurulmuştur. YÖDEK'in ENQA üyeliği 15.06.2007 tarihinde kabul edilmiştir. YÖDEK Rehberi'ne göre Yükseköğretim Kurulu (YÖK) adına iç değerlendirmeyi izleyecek Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu (ADEK) ve onun tamamlayıcısı olan Bologna Eşgüdüm Komisyonu (BEK) kurulmuştur (Ayvaz vd., 2016:4).

Eğitimde uluslararasılaşmanın ön plana çıkmasıyla birlikte eğitim programlarının ve diplomaların karşılaştırılabilir olması giderek önem kazanmaktadır. Bunun yapılabilmesi için bilgi, beceri ve yetkinliğin tamamını kapsayan öğrenme kazanımlarının ortaya çıkartılması gerekmektedir. Bu çerçevede Türkiye’de, Yükseköğretim Yeterlilikler Çalışması başlatılmış, Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) hazırlanmıştır. TYYÇ kapsamında temel alan yeterlilikleri belirlenmiş, bu yeterlilikler çerçevesinde yükseköğretim kurumları tarafından ders kredileri ve öğrencinin iş yükünün belirlenmesiyle yükseköğretim kurumları arasındaki farklılıkların öğrenme ortamında oluşturacağı engellerin ortadan kaldırılması hedeflenmiştir (Atatekin ve Dulupçu, 2018:15).

Kalite Güvencesi Yönetmeliği, 23.07.2015 tarih ve 29423 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş ve bu yönetmelik kapsamında Yükseköğretim Kalite Kurulu (YKK) oluşturulmuştur. Bu kurulda; YÖK temsilcileri, Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) temsilcileri, ilgili Bakanlıklar ve diğer kurumların temsilcileri bulunmaktadır. YKK; Kurumsal Dış Değerlendirme Komisyonu, Kalite Güvence Ajansları Tescil Komisyonu ve Kalite Kültürünü Yaygınlaştırma Komisyonu’ndan oluşmaktadır⁶. YKK’nın görevleri, 23 Temmuz 2015 tarih ve 29423 Sayılı Resmi Gazete’de yürürlüğe giren Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği’nin⁷ beşinci maddesinde tanımlanmıştır⁸:

a) *Yükseköğretimde kalite güvencesi ve akreditasyon ulusal politika ve stratejisini tanımlamak ve Genel Kurul’a sunmak,*

b) *Yükseköğretim kurumlarında iç kalite güvence sistemlerinin kurulmasını desteklemek ve bu konuda yükseköğretim kurumlarına rehberlik etmek,*

c) *Kalite kültürünün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için eğitim, toplantı ve çalıştay ve benzeri faaliyetlerde bulunmak,*

d) *Dış değerlendirmede ve akreditasyonda uygulanacak ilkeleri, kalite göstergelerini ve kuralları belirleyerek Genel Kurul’un onayına sunmak,*

e) *Genel Kurul tarafından onaylanan dış kalite değerlendirmeleri ve akreditasyonda uygulanacak prosedürlerle ilgili yükseköğretim kurumlarını bilgilendirmek ve yayınlar yapmak,*

f) *Yükseköğretim kurumlarının hazırlamış oldukları öz değerlendirme ve dış değerlendirilme süreci sonrası, dış değerlendirme raporlarını değerlendirerek kalite iyileştirmelerine yönelik tavsiyeleri iyileştirecek şekilde nihai raporu düzenleyip Genel Kurul’a sunmak,*

g) *En çok beş yılda bir yapılması gereken dış değerlendirmeyi süresi geçmesine rağmen yaptırmayan yükseköğretim kurumları hakkında, masrafları ilgili yükseköğretim*

⁶ <http://www.yok.gov.tr/web/kalitekurulu/8> (Erişim Tarihi:13.08.2018).

⁷ Yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim, araştırma faaliyetleri ile idari hizmetlerinin iç ve dış kalite güvencesi, akreditasyon süreçleri bağımsız dış değerlendirme kurumlarının yetkilendirilmesi süreçlerini ve bu kapsamda tanımlanan görev, yetki ve sorumluluklara ilişkin esasları düzenlemektedir. İlgili yönetmelikle kalite güvencesi; iç değerlendirme, dış değerlendirme, dış değerlendiricilerin onayı ve izlenmesi olmak üzere üç bölümde ele alınmaktadır (Kurumsal İç Değerlendirme Raporu, Hazırlama Kılavuzu, 2016:3-5).

⁸ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/07/20150723-3.htm> (Erişim Tarihi: 13.08.2018).

kurumlarından tahsil edilmek üzere dış değerlendirme yaptırılmasını Genel Kurul'dan talep etmek,

ğ) Yükseköğretim kurumlarına yönelik olarak yıl boyunca gerçekleştirilen dış kalite değerlendirmeleri, karşılaşılan problemler ve kalite iyileştirmesi süreci ile ilgili önerileri her yılın sonunda Genel Kurul'a sunmak,

h) Dış kalite değerlendirmesi ve akreditasyon alanlarında faaliyet göstermek amacıyla, belirlenmiş ilke ve kurallar çerçevesinde tescil almak üzere Yükseköğretim Kurulu'na müracaat eden özel hukuk tüzel kişilerinin tescil müracaatlarını değerlendirerek Genel Kurul'a görüş vermek, bu kuruluşların faaliyetlerini izlemek ve gerekli gördüğünde bilgi almak, gerektiğinde uyarmak veya tescillerinin iptali için Genel Kurul'a öneride bulunmak,

ı) Yükseköğretimde kalite güvencesi konusunda uluslararası kuruluşlar nezdinde Kurul'u temsil etmek, (i), (d), (f), (g), (ğ) ve (h) bentleri uyarınca Genel Kurul'a sunduğu rapor ve görüşleri, eş zamanlı olarak Kurul'un internet sayfasında kamuoyu ile paylaşmak,

i) Yükseköğretim Kurulu tarafından bu yönetmelik amaç ve kapsamında verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Ayrıca, YÖK tarafından tanınan ve YKK tarafından yetkilendirilen "Kalite Dış Değerlendirme Tescil Belgesi"ne sahip dış değerlendirme kuruluşları bulunmaktadır. Bu kapsamda; Eczacılık Eğitimi ve Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (ECZAKDER), Eğitim Fakülteleri Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAD), Fen, Edebiyat, Dil ve Tarih, Coğrafya Fakülteleri Öğretim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (FEDEK), Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (HEPDAK), Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MİAK), Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (MÜDEK), Tıp Eğitimi Programlarını Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (TEPDAD), Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumları ve Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (VEDEK) faaliyet göstermektedir (Atatekin ve Dulupçu, 2018:20). Dünyada ise; 1993 yılında temel hedefi uluslararası düzeyde kabul gören bir uygunluk değerlendirme programı oluşturmak olan Uluslararası Akreditasyon Forumu (International Accreditation Forum - IAF), 1996 yılında temel amacı akreditasyon sistemlerinin ve programlarının eşitliğini temel alarak akreditasyon kuruluşları tarafından onaylanan akreditasyonların uluslararası düzeyde kabul görmesini uluslararası akreditasyon ağıyla ve diğer bölgesel üye akreditasyon kuruluşlarıyla işbirliği içinde çalışarak hızlandırmak olan Amerika Akreditasyon Birliği (American Accreditation Association - AAC), 2000 yılında temel amacı birlik üyesi ülkeler ve bu ülkelerin akreditasyon sistemleri arasında karşılıklı güveni oluşturmak ve oluşturulan güvenin sürekliliğini sağlamak olan Avrupa Akreditasyon Birliği (European Accreditation Association - EAA) faaliyet göstermektedir (Özçiçek, 2018:62-68).

2. Çalışmaya Konu Olan Üniversitelerin Kurum İç Değerlendirme Raporlarında Eğitim Boyutunun Değerlendirilmesi

Kurum İç Değerlendirme Raporu (KİDR); kurum tarafından, yıllık iç değerlendirme süreçlerinin izlenmesi ve beş yılda bir gerçekleştirilen dış değerlendirme

sürecine temel oluşturmak için hazırlanmaktadır. Avrupa Standartlar Rehberi (*European Standarts Guiden - ESG*), KİDR uygulamasının esin kaynağını oluşturmaktadır. KİDR; kurum hakkında bilgiler, kalite güvencesi, eğitim-öğretim, araştırma ve geliştirme, yönetim sistemi olmak üzere beş temel başlıktan oluşmaktadır (Atatekin ve Dulupçu, 2018:20).

KİDR'de;

- kurumun misyonu ve hedefleri nelerdir?
- Kurum organizasyonel süreç ve faaliyetleri nasıl yürütmektedir?
- kurum kalite güvencesi ve iç değerlendirme süreçlerini nasıl yürütmektedir?
- kurumun rekabet avantajını koruyabilmesi için sürekli iyileşme faaliyetleri nelerdir?

soruları yanıtlanmaya çalışılmaktadır (Atatekin ve Dulupçu, 2018:21).

Bu çalışmada 2007 yılında kurulan ve 2017 yılı bütçesi yüz milyon TL'nin, öğrenci sayısı on beş binin üzerinde olan üniversitelerin KİDR'leri eğitim-öğretim⁹ açısından değerlendirilmiş ve elde edilen bulgular tablo 2'de gösterilmiştir:

Tablo 2: Çalışmaya Konu Olan Üniversitelerin Durumu

KİDR'lerde Ele Alınan Üniversitelerin Durumu	Üniversiteler	Frekans	KİDR'lerde Ele Alınan Üniversitelerin Durumu	Üniversiteler	Frekans ¹⁰
Program tasarımı ve onay sürecine iç ve dış paydaşların katılımının sağlanması ve sürecin memnuniyet anketleri ile takip edilmesi	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	5	Akademik personelin mesleki gelişimini sürdürebilmek için olanakların (yurtiçi ve yurtdışı bilimsel toplantılara katılımın teşvik edilmesi, lisansüstü eğitim vb.) sağlanması	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	5
Öğrencilerin yurtiçi ve yurtdışındaki uygulama ve	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	5	Öğrencilere yönelik danışmanlık hizmetlerinin	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	5

⁹ Bu başlık altında; programların tasarımı ve onayı, öğrenci merkezli öğrenme, öğretme ve değerlendirme, öğrencinin kabulü ve gelişimi, tanınma ve sertifikalandırma, eğitim-öğretim kadrosu, öğrenme kaynakları, erişilebilirlik ve destekler alt başlıklarına yönelik sorulara yanıt aranmaktadır.

¹⁰ Frekans dağılımı, KİDR'de ele alınan konu başlığının kaç üniversite tarafından kullanıldığı göstermektedir.

stajlarının iş yükünün belirlenerek programın toplam iş yüküne dahil edilmesi			sağlanması		
---	--	--	------------	--	--

Tablo 2: Çalışmaya Konu Olan Üniversitelerin Durumu (Devamı)

KİDR'lerde Ele Alınan Üniversitelerin Durumu	Üniversiteler	Frekans	KİDR'lerde Ele Alınan Üniversitelerin Durumu	Üniversiteler	Frekans
Kariyer planlamasına yönelik (rehberlik yapılması, öğrencilerin ulusal ve uluslararası kongre, sempozyum vb. etkinliklere katılımının teşvik edilmesi, kariyer tanıtım günlerinin düzenlenmesi vb.) destek sağlanması	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	5	Özel yaklaşım gerektiren (engelli ve yabancı uyruklu) öğrenciler için düzenlemelerin bulunması ve gerekli fiziki imkanların (görme engelliler için optik kitap okuma cihazı vb.) sağlanması	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	5
Program yeterliliklerinin TYYÇ ile uyumlu olarak belirlenmesi	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	5	Program yeterliliklerinin ders öğrenme çıktıları ile arasında ilişkilendirme yapılarak belirlenmesi	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	5
Öğrenci gelişimine yönelik sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerin	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	5	ERASMUS, FARABI, MEVLANA vb. öğrenci hareketliliğinin teşvik edilmesi	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	5

desteklenmesi					
Programda yer alan derslerin Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) değerlerinin belirlenmesi	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	5	Kurumun, eğitim-öğretimin yetkinliğini artıracak öğrenme ortamlarını yeterli ve uygun donanımına sahip olacak şekilde sağlaması	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	5

Tablo 2: Çalışmaya Konu Olan Üniversitelerin Durumu (Devamı)

KİDR'lerde Ele Alınan Üniversitelerin Durumu	Üniversiteler	Frekans	KİDR'lerde Ele Alınan Üniversitelerin Durumu	Üniversiteler	Frekans
Öğrencilerin staj ve işyeri eğitimi vb. programları için teknik gezi düzenlenmesi, sanayi ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılması	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	5	Öğrencilerin kullanımına yönelik tesis ve altyapılar (yemekhane, yurt, spor alanları, teknoloji donanımlı çalışma alanları vb.) bulunması	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	5
Eğitim-öğretim dönemi başlamadan iç (öğrenciler ve çalışanlar) ve dış (mezunlar ve işverenler) paydaşlarla program güncelleme toplantılarının yapılması	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	5	Yeni öğrencilerin kuruma/programa uyum sağlaması için öğrenci oryantasyon programlarının bulunması	BÜ, KBÜ, KLÜ, NEVÜ	4
Öğrencilere psikolojik rehberlik, sağlık hizmeti vb. destek hizmetlerinin	BÜ, KLÜ, KMÜ, NEVÜ	4	Mezun Bilgi Sistemi otomasyonunun bulunması	BÜ, KBÜ, KLÜ, KMÜ	4

sunulması					
Doğru, adil ve tutarlı bir şekilde değerlendirmenin güvence altına alınması için ders içerikleri vb. materyallerin öğrenci erişimine açık olması	BÜ, KBÜ, KLÜ	3	Kurumun eğitimde yeni teknolojilerin kullanımını (dersliklerde projeksiyon, internet bağlantısı, akıllı tahta bulunması, uygulama laboratuvarlarının mevcut olması vb.) teşvik etmesi	BÜ, KBÜ, NEVÜ	3

Tablo 2: Çalışmaya Konu Olan Üniversitelerin Durumu (Devamı)

KİDR'lerde Ele Alınan Üniversitelerin Durumu	Üniversiteler	Frekans	KİDR'lerde Ele Alınan Üniversitelerin Durumu	Üniversiteler	Frekans
Programların öğrenci merkezli hale getirilmesi için beyin fırtınası vb. uygulamalar yapılması ve eğitim-öğretim faaliyeti ile ilgili toplantılarda öğrenci temsilcilerinin bulunması	KBÜ, NEVÜ	2	Öğrencilerin sosyal sorumluluk projeleri, saha araştırmaları, uygulama bitirme ödevleri vb. konularda aktif bir şekilde görevlendirilmesi	BÜ, KLÜ	2

Kaynak: Bingöl Üniversitesi 2016 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu, s.16-20; Karabük Üniversitesi 2016 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu, s.15-30; Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi 2016 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu, s. 14-19; Kırklareli Üniversitesi 2016 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu, s. 25-37; Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi 2016 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu, s.36-46.

Tablo 2 incelendiğinde; çalışmaya konu olan üniversiteler tarafından hazırlanan KİDR'lerin, eğitim-öğretim açısından 22 başlığı konu aldığı görülmektedir. Bu konu başlıklarından 15 tanesinin çalışmaya konu olan üniversiteler tarafından kabul edildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca KİDR'de;

- KBÜ, KMÜ ve NEVÜ'nün; "öğrencilerin sosyal sorumluluk projeleri, saha araştırmaları, uygulama bitirme ödevleri vb. konularda aktif bir şekilde görevlendirilmesi",
- KMÜ ve NEVÜ'nün; "doğru, adil ve tutarlı bir şekilde değerlendirmenin güvence altına alınması için ders içerikleri vb. materyallerin öğrenci erişimine açık olması",
- KMÜ'nün; "yeni öğrencilerin kuruma/programa uyum sağlaması için öğrenci oryantasyon programlarının uygulanması",
- KMÜ ve KLÜ'nün; kurumun eğitimde yeni teknolojilerin kullanımını (dersliklerde projeksiyon, internet bağlantısı, akıllı tahta bulunması, uygulama laboratuvarının mevcut olması vb.) teşvik etmesi,
- KBÜ'nün; "öğrencilere psikolojik rehberlik, sağlık hizmeti vb. destek hizmetlerinin sunulması",
- NEVÜ'nün; "mezun bilgi sistemi vb. otomasyonun bulunması",
- BÜ, KMÜ ve KLÜ'nün; "programların öğrenci merkezli hale getirilmesi için beyin fırtınası, münazara vb. uygulamalar yapılması ve eğitim-öğretim faaliyeti ile ilgili toplantılarda öğrenci temsilcisinin bulunması"

konusuna yer vermediği anlaşılmaktadır.

3. Genel Değerlendirme ve Sonuç

Türkiye'de yükseköğretimde kalite süreci değerlendirildiğinde şu gelişmelerin yaşandığı görülmektedir: 1981 yılında 2547 sayılı YÖK Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ile başlamış ve 1982 Anayasası'nın 130. ve 131. maddeleri ile güvence altına alınmıştır. 1994 yılında Mühendislik Teknoloji ve Akreditasyon Kurulu (Accreditation Board for Engineering and Technology - ABET) kurulmuştur. 1997 yılında Kalite Değerlendirme Projesi yapılmış, 1998-1999 eğitim öğretim döneminde eğitim kalitesinin yükseltilmesi ve akreditasyonunun sağlanması için girişimde bulunulmuştur. 2001 yılında Türkiye, Bologna Süreci'ne dahil olmuş ve 2002 yılında MÜDEK kurulmuştur. 2003 yılında 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kabul edilmiş ve bu kanun 2006 yılında yürürlüğe girmiştir. 2005 yılında YÖDEK kurulmuş ve 2007 yılında ENQA'ya üye olmuştur. 2008 yılında Ulusal Yeterlilikler Komisyonu kurulmuştur. 2008-2011 arasında diğer akreditasyon kuruluşları faaliyete geçmiştir. 2010 yılında TYYÇ hazırlanmıştır. 2015 yılında Yükseköğretimde Kalite Güvence Yönetmeliği yayımlanmış ve 2017 yılında Yükseköğretim Kalite Güvencesi Sistemi yasa ile güvence altına alınmış ve YKK kurulmuştur (Atatekin ve Dulupçu, 2018:18).

KİDR, kurumsal dış değerlendirme sürecinin temelini oluşturmakta ve kalite güvencesi, eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve yönetim sistemi olmak üzere dört ana başlıktan oluşmaktadır. Eğitim-öğretim başlığında;

- programların tasarımı ve onayı,
- öğrenci merkezli öğrenme, öğretme ve değerlendirme,
- öğrencinin kabulü ve gelişimi,
- tanınma ve sertifikalandırma,
- eğitim-öğretim kadrosu,
- öğrenme kaynakları,

- erişilebilirlik ve destekler

alt başlıklarına ilişkin bilgilere yer verilmektedir. Araştırma ve geliştirme başlığında;

- araştırma stratejisi ve hedefleri,
- araştırma kaynakları,
- araştırma kadrosu,
- araştırma performansının izlenmesi ve iyileştirilmesi

alt başlıklarına ilişkin bilgiler bulunmaktadır. Yönetim sistemi başlığında;

- yönetim ve idari birimlerin yapısı,
- kaynakların yönetimi,
- bilgi yönetim sistemi,
- kurum dışından tedarik edilen hizmetlerin kalitesi,
- kamuoyunu bilgilendirme,
- yönetimin etkinliği ve hesap verebilirliği

alt başlıklarına ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

2007 yılında kurulan, 2017 yılı merkezi yönetim bütçesi yüz milyon TL'nin ve öğrenci sayısı on beş binin üzerinde olan devlet üniversiteleri bu çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Bu örnekleme ait KİDR'lerin eğitim-öğretim başlığı çalışmanın kapsamını oluşturmakta ve bu kapsamda içerik analizi yöntemiyle üniversiteler arası karşılaştırma yapılmaktadır.

Yapılan bu çalışma sonucunda; çalışmaya konu olan üniversitelerin KİDR'lerinin eğitim perspektifinde ortak noktalara sahip olduğu belirlenmiştir. Bu hususlar şunlardır: Çalışmaya konu olan tüm üniversiteler tarafından; program tasarım ve onay sürecinde iç ve dış paydaşların görüşünü almakta ve bu doğrultuda programların TYYÇ'ye uygun olarak hazırlanmasını sağlamaktadır. Hazırlanan program yeterlilikleri, ders öğrenme çıktıları ile ilişkilendirilerek oluşturulmakta ve derslerin AKTS değerleri belirlenmektedir. Aynı zamanda; öğrencilerin yurtiçi ve yurtdışı uygulama ve stajlarının iş yükü belirlenmekte ve programın toplam iş yüküne dahil edilmektedir. Yabancı uyruklu ve engelli öğrenciler için düzenlemeler bulunmakta ve fiziki olanaklar sağlanmaktadır. Öğrencilere yönelik danışmanlık hizmetleri verilmekte ve ERASMUS, FARABİ, MEVLANA vb. yurtiçi ve yurtdışı değişim programları teşvik edilmektedir. Akademik personelin mesleki gelişimini sağlaması için yurtiçinde ve yurtdışında gerçekleştirilen sempozyum, kongre vb. etkinliklere katılımı desteklenmektedir. Eğitim-öğretimin yetkinliğini artıracak öğrenme ortamları yeterli ve uygun donanıma sahip olacak şekilde sağlanmaktadır. Öğrencilere kariyer planlamasına yönelik destek sağlanmakta, öğrencilerin staj ve işyeri eğitimi vb. programları için teknik gezi düzenlenmekte, sanayi ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılmaktadır. Öğrencilerin kullanımına yönelik olarak tesis ve altyapılar bulunmakta ve öğrenci gelişimine yönelik sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler desteklenmektedir. Ayrıca, eğitim-öğretim dönemi başlamadan iç ve dış paydaşlarla program güncelleme toplantıları yapılmaktadır.

Yine çalışma sonucunda; çalışmaya konu olan üniversitelerin KİDR'lerinin eğitim-öğretim başlığı altında farklılaşan yönleri olduğu ortaya çıkmıştır. Üniversitelerin farklılaşan yönleri şunlardır:

BÜ'de Kariyer Gelişim Merkezi (KAGEM) kurulmuştur. Kariyer ve Danışmanlık Merkezi bünyesinde; üniversite-İŞKUR işbirliği ile periyodik olarak İŞKUR'un kariyer tanıtım günleri düzenlenmektedir. Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı'na (SKS) bağlı Aile Sağlığı Merkezi (ASM) bünyesinde iki doktor ve bir psikolog görev yapmaktadır. Ekonomik ve Finansal Gelişmeler (EKOFİN) adı altında öğrencilere iş ve meslek hayatıyla ilgili bilgi verilmektedir. Mezun Bilgi Sistemi (MBS) geliştirmeye açık bir alan olarak dikkat çekmektedir (Bingöl Üniversitesi 2016 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu:16-23).

KBÜ'de SKS bünyesinde Kariyer Geliştirme Merkezi kurulmuştur. Mediko-Sosyal Tesis'inin önünde mevzuattan kaynaklanan engeller bulunduğu için psikolojik rehberlik ve sağlık hizmeti sunulamamaktadır. Sosyal Tesis ve Yaşam Merkezi bünyesinde öğrenci ve personel yemekhanesi, kuaför, terzi, kırtasiye vb. çeşitli dükkanlar, kafeterya ve restoranlar hizmet vermektedir. Engelli öğrencilerin daha iyi koşullarda eğitim alabilmesi için Engelli Öğrenci Birimi oluşturulmuştur. Programların sürekli izlenmesi ve güncellenmesi amacıyla iç ve dış paydaşlar için dönem içi toplantılar, öğrencilerin memnuniyetini ölçmek üzere "Öğrenci Memnuniyet Anketi", öğrencilerin derslerle ilgili görüş ve önerilerini derlemek üzere "Ders Değerlendirme Anketi" uygulanmaktadır. Ayrıca, yeni mezunların görüşlerini almak için Karabük Üniversitesi Mezunlar Birliği kurulmuştur. Programların eğitim amaçları ve öğrenme çıktılarının etkinlikleri ve hedeflerine ulaşma düzeyleri "Öğretim Elemanı ve Ders Değerlendirme" anketleri aracılığıyla izlenmekte ve ilgililere geri bildirim verilmektedir (Karabük Üniversitesi 2016 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu:15-31).

KLÜ, Kırklareli Lisansüstü Eğitim Başvuru Sistemi (KLUBSİS) ile çalışmaya konu olan diğer üniversitelerden farklılaşmaktadır. Kariyer Uygulama ve Araştırma Merkezi bulunmaktadır. Türk Hava Yolları Uçuş Eğitimi Başkanlığı ile "Kabin Ekibi Eğitimi ve İstihdamı" protokolü imzalanmıştır (Kırklareli Üniversitesi 2016 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu:25-37).

KMÜ'de Proje ve Teknoloji Transfer Ofisi kurulmuştur. Yerleşke içinde bulunan Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri biriminde bir psikolog, Acil Müdahale biriminde bir hemşire görev yapmaktadır. Askıda yemek uygulaması ile çalışmaya konu olan diğer üniversitelerden farklılaşmaktadır (Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi 2016 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu:14-19).

NEVÜ'de kariyer ofisi bulunmaktadır. NEVÜ, her sene düzenlenen spor şenlikleri ile çalışmaya konu olan diğer üniversitelerden farklılaşmaktadır (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi 2016 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu:25-37).

KAYNAKLAR

ATATEKİN Eda ve DULUPÇU Murat Ali (2018), "Kalitede Yeni Bir Sayfa Mı Yoksa Eskilerin Tekrarı Mı? Bazı Devlet Üniversitelerinin Kurumsal İç Değerlendirme Raporlarının Eğitim Perspektifi", **Üniversite Araştırmaları Dergisi** Sayı:1, Cilt: 1:14-24.

AYDIN C.Hakan, MUTLU Mehmet Emin, USTA İlker, AYDIN Sinan, KESKİN ÖZDAMAR Nilgün, ÇALIŞKAN Hasan, GÜNEŞ UÇA Esra Pınar, KOÇDAR Serpil (2015), **Temel Bilgi Teknolojileri-I**, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayın No:3190, Açıköğretim Fakültesi Yayını No:2071.

AYDINALP Dilşad (2011), "Almanya, Danimarka, Birleşik Krallık, Avustralya, Amerika Birleşik Devletleri Ve Türkiye'de Yükseköğretim Programlarında Kalite Güvencesi Ve Akreditasyon", Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

AYVAZ Berk, KUŞAKÇI Ali Osman ve BORAT Oğuz (2016), "Kalite Güvencesi Ve Akreditasyon Süreçleri", **Yeni Türkiye Dergisi**, Sayı:88:1-8.

Bingöl Üniversitesi 2017 Yılı İdare Faaliyet Raporu,

http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/by1rs+Bingöl_Universitesi_2016_FAALIYE_T_RAPORU.pdf (Erişim Tarihi: 12.07.2018).

Bingöl Üniversitesi 2016 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu (2017),

http://www.bingöl.edu.tr/documents/file/bu_HeadDepartmentsDocuments/B%C4%B0NG%C3%96C%C3%96C%C4%B0VERS%C4%B0TES%C4%B0%20%C4%B0DR%20NC%C4%B0SAN-607d7211-928a-4e57-be72-11d490bde793.pdf (Erişim Tarihi: 13.08.2018).

EUA-European University Association (2015), Trends 2015: Learning and Teaching In European Universities By Andre Surssock, Belgium:EUA.

HARVEY Lee (2004), "The Power of Accreditation", **Journal of Higher Education Policy and Management**, Vol. 26, Issue:2: 207-224.

IBRAHİM Hasan Al-Haj (2014), "Quality Assurance and Accreditation in Education", **Open Journal of Education**, Vol. 2, Issue:2: 106-110, Sciknow Publications Ltd.

30111 Sayılı Resmi Gazete, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/07/20170701-21.htm> (Erişim Tarihi: 13.08.2018).

Karabük Üniversitesi 2017 Yılı İdare Faaliyet Raporu,

<http://strateji.karabuk.edu.tr/yuklenen/dosyalar/1263132018115155.pdf> (Erişim Tarihi: 13.08.2018).

Karabük Üniversitesi 2016 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu (2017),

<http://strateji.karabuk.edu.tr/yuklenen/dosyalar/126/54201750117.pdf> (13.08.2018).

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi 2017 Yılı İdare Faaliyet Raporu,

<http://dosya.kmu.edu.tr/strateji/userfiles/Raporlar%C4%B0dare%20faaliyet%20raporu/2017%20y%C4%B11%C4%B1%20faaliyet%20raporu%20qebde%20yay%C4%B1mlanan.pdf> (Erişim Tarihi: 12.07.2018).

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi 2016 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu (2017),

[http://dosya.kmu.edu.tr/strateji/userfiles/files/Kurum%20%C4%B0%C3%A7%20De%C4%9Feriendirme%20Raporu\(1\).pdf](http://dosya.kmu.edu.tr/strateji/userfiles/files/Kurum%20%C4%B0%C3%A7%20De%C4%9Feriendirme%20Raporu(1).pdf) (Erişim Tarihi:13.08.2018).

Kırklareli Üniversitesi 2017 Yılı İdare Faaliyet Raporu,

http://sgdb.klu.edu.tr/dosyala/birimler/sgdb/dosyalar/dosya_ve_belgeler/2017%20faaliyet%raporu.pdf (Erişim Tarihi: 12.07.2018).

Kırklareli Üniversitesi 2016 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu (2017),

http://sgdb.klu.edu.tr/dosyalar/birimler/sgdb/dosyalar/dosya_ve_belgeler/2016%20Y%C4%B11%C4%B1%20K1%C3%BC%20Kurum%20%C4%B0%C3%A7%20De%C4%9Feriendirme%20Raporu.pdf (Erişim Tarihi: 13.08.2018).

KISAKÜREK Mehmet A. (2007), Eğitim Bilimleri Bakış Açısıyla Eğitim Fakülteleri Ve Akreditasyon Çalıştayı, 9-12.

KOHLER Jur (2003), "Quality Assurance, Accreditation and Recognition of Qualifications As Regulatory Mechanisms in The European Higher Education Area, *Higher Education in Europe*, Vol.28, Issue:3:317-330.

<http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/011.pdf> (Erişim Tarihi: 13.08.2018).

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi 2017 Yılı İdare Faaliyet Raporu,

<https://dosyalar.nevsehir.edu.tr/ca96ad66663cbd6c03ab3608888241a/nhbvu-2017-yili-idare-faaliyet-rapour.pdf> (Erişim Tarihi:12.07.2018).

Nevşehir Üniversitesi 2016 Yılı Kurum İç Değerlendirme Raporu,

<https://dosyalar.nevsehir.edu.tr/f0723a55d60cb868b0caaf2fb330be4a/2016-ic-degerlendirme-raporu.pdf> (Erişim Tarihi: 13.08.2018).

ÖZÇİÇEK Yunus (2018), "Yükseköğretim Kurumlarında Akreditasyon Uygulamalarına Yönelik Öneri: Bir Kamu Üniversitesi Örneği", Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Tunceli.

ÖZDEMİR Serkan ve KARAKOÇ Mehtap (2018), "Bilgi Ekonomisi Özelinde Üniversitelerde Entelektüel Sermayenin Ölçülmesi vee Raporlanması", *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, Vol.5, Issue:18:444-461.

SONGUR Mehmet (2017), "Türkiye'de Beşeri Sermaye Ve Fiziksel Sermaye Arasındaki İkame Olanakları: Translong Üretim Fonksiyonu Yaklaşımı", *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 7, Sayı:2:201-224.

STEPHENSON John (2012), "The Concept of Capability and Its Importance in Higher Education", in *Capability & Quality in Higher Education*, Edited by John Stephenson and Mantz Yorke, Routledge.

TÜRKOĞLU Musa, YETİŞEN Serdar ve SEZGİN Aykut (2016), “Düzey 2 Bölgelerinde Bölgesel Rekabet, Kültür Ve Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer Açısından Beşeri Sermaye Yapısının Panel Veri Analizi İle Karşılaştırılması”, **Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt:8, Sayı:17:199-215.

ÜLKER Nilüfer (2015), “Yabancı Dil Hazırlık Programlarının Akreditasyonunun Akademik Kaliteye Etkisi Üzerine Uluslararası Bir Araştırma”, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

Yükseköğretim Kalite Kurulu (2016), Kurumsal İç Değerlendirme Raporu Hazırlama Kılavuzu,

<http://www.yok.gov.tr/documents/23233405/23540205/kurum+i%C3%A7%20de%C4%9Ferlendirme+rapor+haz%C4B1rlama+k%C4B1lavuzu.pdf/133cab6f-f0aa-4ee0-ad48-0b0868a883ae> (Erişim Tarihi: 13.08.2018).

YÖK-Yükseköğretim Kurulu (2007), Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi. Yükseköğretim Kurulu, Ankara.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Kategori:2007%27de_kurulan_%C3%BCniversiteler (Erişim Tarihi: 13.08.2018).

<http://www.yok.gov.tr/web/kalitekurulu/8> (Erişim Tarihi: 13.08.2018).

<http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/07/20150723-3.htm> (Erişim Tarihi: 13.08.2018).